

FRV/2015/ADVIES-03

CFAI/2015/AVIS-03

13-01-2015

**Advies van de Federale Raad voor
Verpleegkunde in verband met de
deelname van verpleegkundigen aan het
begeleidingscomité voor het «
Onderzoeksproject rond de identificatie
van de palliatieve patiënt en de evaluatie
van zijn noden (PICT) »**

**Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier
concernant la participation des praticiens
de l'art infirmier au comité
d'accompagnement du « Projet d'étude
portant sur l'identification du patient
palliatif et l'évaluation de ses besoins
(PICT) »**

Directoraat-generaal Gezondheidszorg

Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening
Federale Raad voor Verpleegkunde
Victor Hortaplein 40, bus 10 - 1060 Brussel

www.health.fgov.be

Direction générale Soins de Santé

Professions des Soins de Santé et Pratique Professionnelle
Conseil fédéral de l'art infirmier
Place Victor Horta 40, bte 10 – 1060 Bruxelles

www.health.fgov.be

FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER
<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde in verband met de deelname van verpleegkundigen aan het begeleidingscomité voor het « Onderzoeksproject rond de identificatie van de palliatieve patiënt en de evaluatie van zijn noden (PICT) »</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la participation des praticiens de l'art infirmier au comité d'accompagnement du « Projet d'étude portant sur l'identification du patient palliatif et l'évaluation de ses besoins (PICT) »</i>
FRV/2015/ADVIES-03	13-01-2015
	CFAI/2015/AVIS-03

Oorsprong

De FRV heeft het bestaan vernomen van een begeleidingscomité voor het « Onderzoeksproject rond de identificatie van de palliatieve patiënt en de evaluatie van zijn noden (PICT) » binnen de FOD Volksgezondheid. Bij het onderzoek zijn enkel artsen betrokken.

Op verzoek van de Federale Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, heeft de Federale Evaluatiecel Palliatieve Zorg de drie Belgische federaties palliatieve zorg belast met het uitwerken van een definitie van de « palliatieve patiënt » met als doel een aanpassing van het aanbod aan de noden. Het doel van het project is tools ter beschikking te stellen van de zorgteams voor het identificeren van palliatieve patiënten en het evalueren van hun specifieke noden. Deze aanpak zal het mogelijk maken om een groter aantal zieken op te sporen, om een zorgplan uit te stippelen waarbij rekening wordt gehouden met de medische toestand en met hun persoonlijke keuze, en om dit plan aan te passen aan de ernst van hun noden.

Op termijn moet het onderzoek leiden tot een verbetering van de toegankelijkheid voor de patiënten en van de kwaliteit van de levenseindezorg met een daling van het aantal spoedopnames en opnames voor reanimatie en een stijging van het aantal overlijdens thuis.

Advies van de FRV

De FRV vindt dit een waardevol onderzoek, maar betreurt dat zij zelf, noch de verpleegkundige beroepsorganisaties werden betrokken bij de opzet van dit onderzoek. Verpleegkundigen maken toch een belangrijk deel uit van die zorgteams, maar blijken in de hele beschrijving van het onderzoek eigenlijk niet te worden vernoemd.

Wij vestigen de aandacht op het feit dat het gaat om een onderzoek ter validering van een tool voor medische screening, maar die 4 variabelen omvat die feitelijk elementen zijn die kunnen worden

Origine

Le CFAI a eu écho de l'existence d'un comité d'accompagnement relatif « Projet d'étude portant sur l'identification du patient palliatif et l'évaluation de ses besoins (PICT) » au sein du SPF Santé publique. L'étude se déroule uniquement avec des médecins.

A la demande du Ministre Fédéral des Affaires Sociales et de la Santé Publique, la Cellule Fédérale d'Evaluation des Soins Palliatifs a chargé les trois fédérations belges de soins palliatifs d'élaborer une définition du « patient palliatif » visant à adapter l'offre au besoin. L'objectif du projet est de mettre à la disposition des équipes de soins des outils pour identifier les patients palliatifs et évaluer leurs besoins spécifiques. Cette démarche permettra de repérer un plus grand nombre de malades, d'élaborer un plan de soins tenant compte de la situation médicale et de leur choix personnel, et d'adapter ce plan à la sévérité de leurs besoins.

A terme, l'étude doit aboutir à une amélioration de l'accessibilité des patients et de la qualité des soins de fin de vie avec une réduction du nombre d'hospitalisations en urgence, d'admissions en réanimation et une augmentation du nombre de décès à domicile.

Avis du CFAI

Le CFAI trouve que cette étude est très intéressante, mais déplore qu'aucune association professionnelle d'infirmiers, ni le CFAI, n'y soit impliqué. Malgré que les infirmiers forment tout de même une grande partie des équipes de soins, ils semblent absents de toute la description de l'étude. Nous soulignons également le fait qu'il s'agit d'une étude de validation d'un outil de screening médical, mais qui comporte 4 variables qui sont en fait des éléments qui peuvent être extraits des diagnostics infirmiers tels que décrit par NANDA :

FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER
<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde in verband met de deelname van verpleegkundigen aan het begeleidingscomité voor het « Onderzoeksproject rond de identificatie van de palliatieve patiënt en de evaluatie van zijn noden (PICT) »</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la participation des praticiens de l'art infirmier au comité d'accompagnement du « Projet d'étude portant sur l'identification du patient palliatif et l'évaluation de ses besoins (PICT) »</i>
FRV/2015/ADVIES-03	13-01-2015
	CFAI/2015/AVIS-03

<p>ontleend aan de verpleegkundige diagnoses zoals beschreven door NANDA :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanhoudende aanpassingsstoornissen bij de patiënt die de tussenkomst van beroepsmensen gespecialiseerd in palliatieve zorg vereisen • Aanpassingsstoornissen bij een verwant van de 1ste graad of wonend in hetzelfde huis als de patiënt en die de tussenkomst van beroepsmensen gespecialiseerd in de palliatieve zorg vereisen • Aanhoudende existentiële/spirituele ontreddeering bij de patiënt die de tussenkomst van beroepsmensen gespecialiseerd in palliatieve zorg vereisen • Gebrek aan ondersteuning of onvoldoende ondersteuning vanwege aanverwanten bij een patiënt < 60 jaar en die niet in een ROB-RVT verblijft <p>Aan de andere kant, Koninklijk besluit 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen uitwerkt in het artikel 21quiquies dat de uitoefening van de verpleegkunde is inbegrepen om "het verlenen van stervensbegeleiding en begeleiding bij de verwerking van het rouwproces".</p> <p>Op basis van deze elementen, vraagt de FRV betrokken te worden bij de vaststelling van het beleid voor palliatieve patiënten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Troubles de l'adaptation du patient, persistant et nécessitant l'intervention de professionnel(s) spécialisé(s) en soins palliatifs • Troubles de l'adaptation d'un proche au 1er degré ou habitant sous le même toit que le patient et nécessitant l'intervention de professionnel(s) spécialisé(s) en soins palliatifs • Détresse existentielle/spirituelle du patient persistant et nécessitant l'intervention de professionnel(s) spécialisé(s) en soins palliatifs • Absence de soutien ou soutien insuffisant de la part des proches chez un patient âgé de < 60 ans et ne séjournant pas en MR-MRS <p>D'autre part, l'Arrêté royal n°78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé précise à l'article 21quiquies que l'exercice de l'art infirmier consiste notamment à « assurer l'accompagnement des mourants et l'accompagnement lors du processus de deuil ».</p> <p>Sur base de ces éléments, le CFAI demande d'être impliquée dans la définition de la politique relative aux patients palliatifs.</p>
--	---

<p>Edgard Peters</p> 	
<p>Voorzitter van de Federale Raad voor Verpleegkunde</p>	<p>Président du Conseil fédéral de l'art infirmier</p>